

Vannak olyan emberek, akiknek életét egy működő vese vagy más belső szerv átültetése mentené meg. Arról kérdeztünk szakembereket, hogy Udvarhely környékén hányan élnek beültetett szervekkel, és hogyan rendelkezhetünk arról, hogy életünkben (vagy azután) bizonyos szerveinket eladományozzuk embertársaink életének meghosszabbítása érdekében.

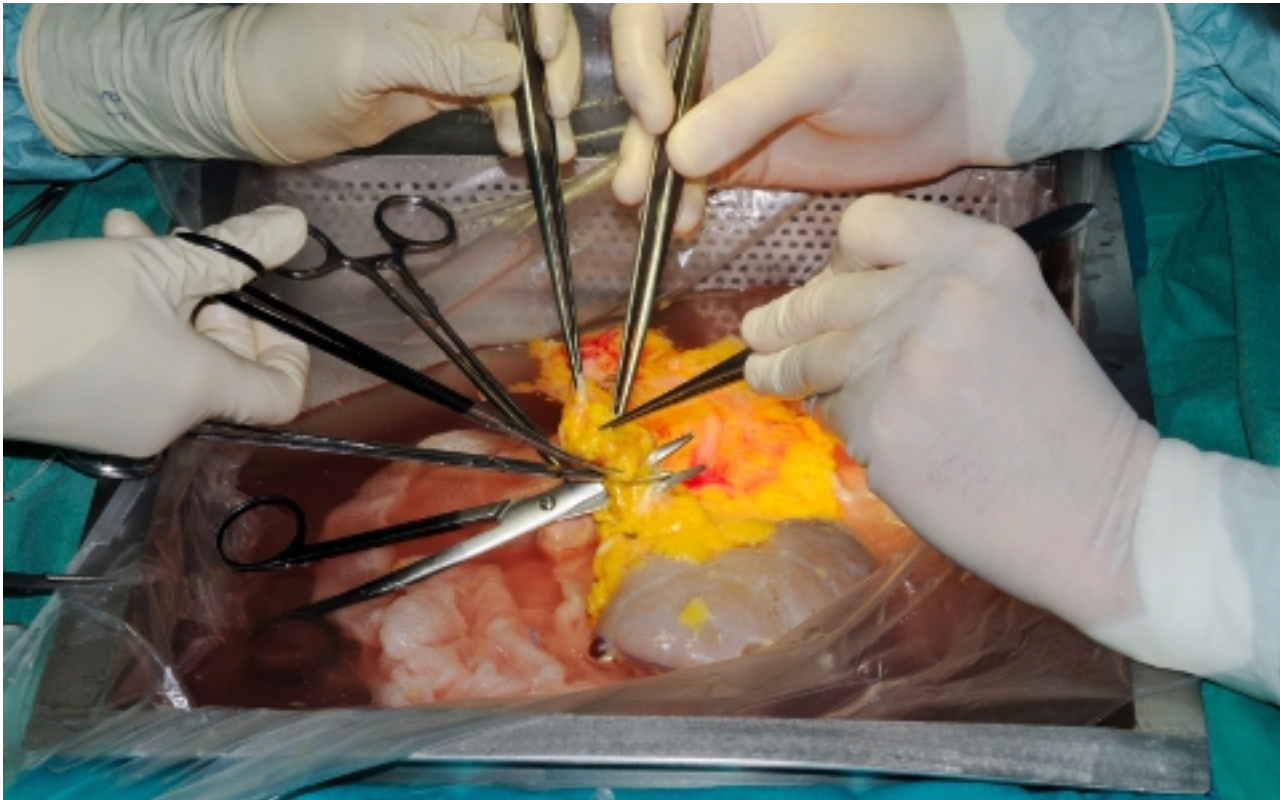
Kis, szerves történelem

Az első veseátültetést 1954-ben Bostonban végezték egyptestű ikrek között, majd 1960-as évek elején gyakorlattá vált a cadaver (tehát agyhalottból) vese-, majd sorban a máj-, a szív-, a tüdő- és a hasnyálmirigy-transzplantáció.

[Magyarországon](#) 1962-ben volt az első veseátültetés, mely sebészeti szempontból sikeresnek minősült, de a szerv kilöködött. 1973-ban végezték az első sikeres veseátültetést, melyet 1983-ban a máj-, 1992-ben a szív-, 1998-tól a kombinált vese-hasnyálmirigy transzplantáció követett.

[Romániában](#) vesét először 1980-ban ültettek át a [Fundeni-kórházban](#), az első májátültetést pedig 2000-ben végezték el.

Szervátültetés történhet **élő, illetve ún. cadaver donorból**. Utóbbi esetében megkülönböztetünk dobogó szívű és nem dobogó szívű donort. Az első csoportba az agyhalottakból (a meglévő keringés mellett) történő szervkivételek tartoznak, míg a másodikba azok, amelyeket a keringés- és légzésleállást követően végeztek el.

A szervátültetést szigorú törvények szabályozzák, a szervkereskedelmet pedig büntetik – Románia sajnos előkelő helyen áll ez utóbbi terén. Ugyanakkor abban is nagyon „jók” vagyunk, hogy az országban árulják a legtöbbet a veséjüket pénzért. Ez illegális, mégis [virágzik az ipar](#). Olyan eset nagyon sok van, hogy várólistán levők nem jutnak veséhez, de a [feketepiacon](#) lehet vásárolni, van dögvél.

Májátültetés nem volt

Májátültetésen átesett udvarhelyi beteg nem volt az utóbbi években, legalábbis **Dr. Lőrinczi Csaba**

belgyógyász, a kórház orvos-igazgatójának információi szerint. Várólistán viszont voltak udvarhelyi betegek, de sajnos ők elhunytak még azelőtt, mielőtt megfelelő donort kaphattak volna.

Két évvel ezelőtt portálunk is cikkezett egy udvarhelyi férfiről, aki szintén elhunyt, mielőtt donort kapott volna. A közelmúltban több híres ember is esett át májátültetésen, pl. **Dinu Patriciu** üzletember,

Cristian Minculescu

, az Iris együttes énekese, vagy ide sorolhatnánk

Éric Abidal

t, az FC Barcelona labdarúgóját is.

Az, hogy valamikor az udvarhelyi kórházban is végezzenek szervátültetést, elsősorban a szakmától és a felszereléstől függ. **Lukács Antal** kórházigazgató szerint ez sebészeti beavatkozásnak minősül, s lát reményt arra, hogy a mostani fiatal orvosok közül valaki(k) a jövőben majd ilyen típusú műtéteket is elvégezzenek. Azonban addig hozzánk legközelebb csak a nagyobb egyetemi központokban (Bukarest, Kolozsvár, Marosvásárhely, Temesvár) végeznek el hasonló beavatkozásokat.

Hét személy kapott új vesét

A székelyudvarhelyi dialízis-központba összesen hét olyan páciens jár vizsgálatokra, aki korábban veseátültetésen esett át – kivétel nélkül olyanokról van szó, akiknek rokonuk adományozta (legtöbbször szülő a gyerekének) a működő vesét. Nincs szükségük már dialízisre, de szigorúan kontroll alatt vannak, gyógyszereket szednek.

Dr. Bodurian Enikő főorvos kérdésünkre elmondta, hogy a náluk kezelt betegek többsége várólistán van, és amennyiben az ország más részén kerül egy donor, akkor ún. veseriadó van. Ez azt jelenti, hogy a regisztráció kimutatja, hogy kompatibilis a szerv a várólistán levő személy szervezetével – ilyenkor gyorsan Kolozsvárra vagy Bukarestbe viszik a beteget, és, amennyiben tényleg minden rendben van, elvégzik a beavatkozást.

A műtétek nagy része sikerül, ám kockázatos – az ilyen esetekben egy szervtranszplantációs csapat (ebben van sebész és nefrológus, vagyis belgyógyász is) közli a pácienssel, hogy milyen esélyei vannak a beültetésnek. Fordult elő olyan is, hogy nagyon kis százalékot adtak, a

beteg mégis belement, szervezete nem fogadta be a szervet, maradt továbbra is a dialízis lehetősége.

Sőt, olyanra is volt példa, hogy a műtét következtében elhunyt a veseelégtelenségben szenvedő személy és sajnos az is megtörtént már, hogy donornak jelentkezett valaki, s a vizsgálatok során derült ki, hogy **ő is veseelégtelenségben szenved**, kezelésre van szüksége.

A nefrológus doktornő szerint a veseelégtelenségben szenvedők különbözőképpen látják a vesebeültetés lehetőségét – van, aki belenyugszik a dialízisbe és nem kockáztat, de olyan is, aki **minden követ megmozgat, hogy donort találjon**. Ugyanakkor nagyon nagy kontrollt igényel a beteg részéről is, hiszen gyakorlatilag saját maga orvosa kell, hogy legyen, nagyon rendszeresen kell vizsgálatra járnia, illetve gyógyszereket szednie.

Végrendelkezhünk a szerveinkről

A 2011-ben megjelent Polgári Törvénykönyv 68-as, illetve 80-as és 81-es cikkelyei szerint az állampolgár **még életében rendelkezhet a szerveiről**, miután tájékoztatták róla, de szándékát az utolsó pillanatban is megváltoztathatja. A törvény szerint ez nem érvényes a szellemileg sérült személyekre.

Végrendelkezhünk arról is, hogy halálunk után mi legyen a szerveinkkel. **Ferencz Tamás** székelyudvarhelyi közjegyző szerint erről a lehetőségről nem tudnak az emberek, ő eddig ilyen végrendeletet még nem hitelesített. Azonban többféle végrendelet van, amibe bele lehet foglalni azt a szándékunkat, hogy halálunk esetén az egészséges, felhasználható szerveinket felajánljuk – ilyen okiratot lehet a közjegyző előtt is kötni.

Ez nagyban megkönnyíti a kórházak dolgát, ugyanis az agyhalál állapotában levő hozzátartozókat meg szokták kérdezni, hogy felajánlják-e az elhunyt (amennyiben az illető relatíve fiatalon, jó fizikai állapotban, pl. egy közúti balesetben hal meg) szerveit. A szülők, gyerekek ilyenkor **a sokkos állapot miatt általában visszautasítják**, pedig amennyiben hozzájárulnának a szervek átadásához, akár több ember életét is meghosszabbíthatnánk.

Amennyiben ezt hivatalos okirat is szentesíti, a hozzátartozók nem tilthatják meg, hogy az illető szerveit ne ültessék át a várólistákon levő személyekbe.

[Nyugat-Európában](#) már évtizedek óta könnyebben lehet donort kapni, s az ottaniak kultúrájába jobban be van épülve az, hogy ilyen esetekben felajánlják a szerveiket az emberek, így végrendelkeznek (pl. tudományos kutatás céljából is adományoznak szerveket haláluk után).

Kelet-Európában **az itteni vallások némelyike sem ajánlja a szervátültetést** (illetve a véradást, a vérátömlésztést sem), illetve a mentalitás sem érett meg még arra, hogy ilyenformán segítsünk embertársainkon.